

Det går godt i Ægypten. Med turismen og med de mange forskellige udgravninger, der er i gang i løbet af årets gravesæsoner. Det kunne Siden sidst ved selvsyn konstatere i november 2022 ved et ugelangt besøg i Ægypten. Her var lange køer til seværdighederne og mange mennesker på hotellerne og krydstogtskibene. Også Turisme- og Antikvitetsministeriets månedlige nyhedsbreve er fyldte med nye turistmæssige tiltag rundt omkring i Ægypten, herunder også om seværdigheder, der åbner for besøgende, aktuelle udstillinger og meget andet. I nyhedsbrevet fra februar 2023 kan man blandt andet læse om, hvordan det gamle museum på Tahrirpladsen har fået en museal overhaling, så udstillingerne nu læner sig op ad ICOM's anbefalinger. ICOM står for International Council of Museums og samarbejder med UNESCO. Siden sidst nåede desværre ikke forbi museerne i Cairo. Det må blive næste gang, turen går til Ægypten.

Og til den tid kan det være, at Grand Egyptian Museum (GEM) er åbnet. Mange datoer har været udråbt som åbningsdag, men det er gået lidt i sig selv igen, og nu hedder det, at GEM åbner i "slutningen af 2023". Nysgerrige besøgende i Cairo kan dog komme på et slags for-besøg, som giver adgang til den store hal, conferencecenteret, butikskaden og haveanlægget. Alle andre gallerier og udstillingsområder er lukket land. Til gengæld koster det LE 1000. Måske er pengene indtil videre bedre givet ud på det gamle museum på Tahrirpladsen?

Hvem skal forvalte Ægyptens kulturarv – og hvordan?

Apropos museer er det interessant at følge debatten om, hvordan kuratorer, forskere og andre museumsfolk på (vestlige) museer og institutioner forvalter og præsenterer ægyptiske samlinger. Debatten er ikke som sådan ny, men den har fået fornyet aktualitet i dag og forgrener sig ind i følsomme og oppe i tiden-emner som identitet, postkolonialisme, eurocentrisme med mere.

Egypt Exploration Society (EES) i London inviterede i den anledning Heba Abd el-Gawad, projektleder på "Egypt's Dispersed Heritage", Anna Garnett, kurator, Petrie Museum, London og Campbell Price, kurator, Manchester Museum, til at reflektere over EES' kolonialistiske fortid og skrive en artikel om, hvordan EES kan gøre op med samme. Artiklen kan læses gratis i nummer 58 af Egyptian Archaeology, som kan findes her: https://issuu.com/theees/docs/ea_58_reduced_size

Det er værd at bide mærke i, at debatten ikke handler om repatriering af lovligt erhvervede ægyptiske genstande i

engelske samlinger. Debatten handler om, at udstillingerne og fortællingerne på museerne skal redefineres og "afkoloniseres", og at forskere og museumsfolk skal gøre op med kolonifortiden, racismen og tanken om hvidt overherredømme. Aktuelt er det EES, der er i søgelyset, men subsidiært også de mange ægyptiske samlinger af varierende størrelse, der er i England. Danmark kan i den sammenhæng ikke sidestilles, hverken som koloniherre eller i antal af ægyptiske samlinger. Men vinklen er interessant i den vidt forgrenede identitetsdebat, der flourer over hele verden lige nu, også på museer.

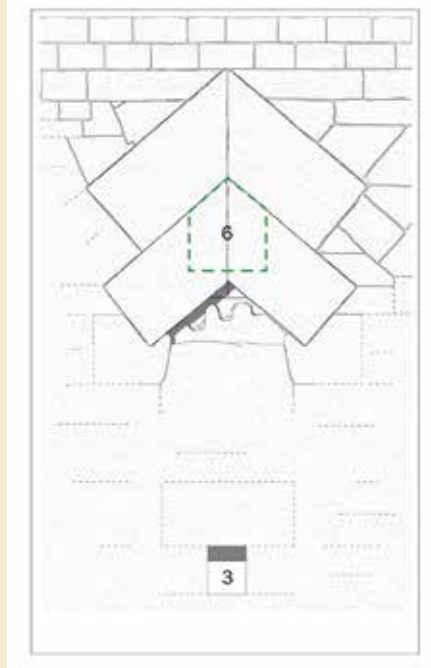
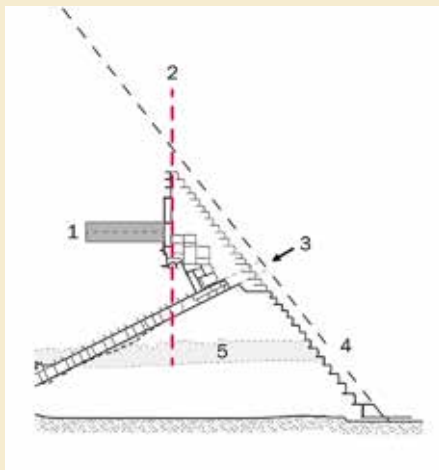
Museumsinspektør Julie Lejsgaard fra Glyptoteket er inde på meget af det samme i sin artikel Antikhistorien i det 21. årh. – hvad skal vi med den?, publiceret i magasinet Danske Museer april 2022. Den kan læses her <https://www.magasinetmuseum.dk/antikhistorien-i-det-21-aarh-hvad-skal-vi-med-den/> Lejsgaard siger blandt andet, at "Formidlingen (af antikken, red.) er således ofte præget af narrativer, som læner sig op ad 1800-tallets vesteuropæiske samfund, politiske dagsordener og idealer. Et værdisæt, hvor bl.a. kolonialisme, imperialisme og eurocentrisme var integreret, og som adskiller sig væsentligt fra nutidige refleksioner over disse emner."

Et af de greb, el-Gawad, Garnett og Price foreslår EES at bruge, er fx at inkludere alle de ægyptere, som i tidens løb har været med på udgravninger. I den boldgade siger ægyptolog Nicky Nielsen i et interview i Politiken i november 2022, at et af de vigtigste emner i forhold til fundet af Tutankhamons grav er, at det var en ægypter, der fandt de trin, der ledte ned til graven, men at fortællingen i 100 år mere har tilhørt Carter og Carnarvon.

Også i Dansk Ægyptologisk Forskningsfond har man støttet denne form for inklusion. Således gav forskningsfonden i 2021 en økonomisk håndsrækning til en udstilling i Luxor, hvis hovedfokus var de ægyptere, der i dag er ansat på de mange udgravninger som arbejdsmænd. Fra et stort arkiv i Abydos ved vi i øvrigt, at ægypterne allerede i 1800-tallet arbejdede som både ægyptologer og arkæologer på alle de på den tid kendte udgravninger, og at de ikke "kun" var ansat som arbejdere.

Siden sidst har der også været en del blæst omkring en ny dramadokumentar, som den amerikanske streamingtjeneste Netflix netop har udgivet. Dokumentaren i fire afsnit handler om Kleopatra VII. Skuespilleren, som portrætterer den ptolemæiske dronning er af afrikansk-amerikansk oprindelse, og det har fået både fagfolk og andre til at fare i blækhuset og beskyldt Netflix for historieforfalskning. Dokumentarens modstandere argumenterer blandt andet med, at Kleopatra VII var af græsk-makedonsk slægt, og at grækerne i hvert fald ikke var afrikanere. Folkene bag dokumentaren argumenterer på deres side med, at Ægypten ligger i Afrika, ergo var Kleopatra VII afrikaner og må portrætteres som sådan. Siden sidst følger debatten, der lige nu bølger frem og tilbage.

FUND OG FORSKNING

Snit gennem Kheopsypyramiden, der viser placeringen af den nyopdagede korridor. © Franck Monnier. 1. Nyopdaget korridor 9 m lang, 2. Snit (t.h.), 3. Nedadgående korridor, 4. Nuværende indgang, 5. Al-Mamouns tunnel, 6. Placering af den nyopdagede korridor i Kheopsypyramiden bag beklædningen.

Giza

KORRIDOREN I KHEOPSPYRAMIDEN

Den relativt nyudnævnte Turisme- og Antikvitetminister Ahmed Issa kunne ved en pressekonference i begyndelsen af marts 2023 løfte sløret for opdagelsen af en korridor inde i Kheopsypyramiden.

Stående foran pyramiden på Gizaplatteauet kunne Issa afsløre, at der var opdaget en ni meter lang og 2,1 meter bred korridor inde i pyramiden. Projektet med at scanne Kheopsypyramiden har været i gang siden 2015, og består af forskere fra amerikanske, franske, tyske, japanske, canadiske og ægyptiske universiteter, der har arbejdet sammen med Turisme- og Antikvitetministeriet i Ægypten. Projektet er under overvågning af en international videnskabelig og arkæologisk komité, som ægyptolog Zahi Hawass er leder af.

Tidligere minister for Turisme og Antikviteter, Khaled el-Anany deltog i pressekonferencen sammen med blandt andre ovennævnte Zahi Hawass og Ægyptens tidligere undervisnings- og videnskabsminister Hany Helal.

Korridoren har formentlig fungeret som aflastningskorridor for de strukturer, herunder åbningen og den øvre del af den nedadgående gang, som ligger umiddelbart under korridoren. Det forklarede Hawass ved pressekonferencen:

“Vi bemærkede, at de blokke, som danner det spidse loft i den nyopdagede korridor, fordeler vægten nedad og til begge sider væk fra korridoren. Denne funktion ligner den, som man også ser i Meidumpyramidens vægtaflastende kamre”.

◆ Lagt på nettet 3. marts 2023 <https://english.ahram.org.eg/News/491003.aspx>.

Sakkara

STORT STATUEFUND

Ægyptiske arkæologer har fundet en gruppe af grave fra 5. og 6. dynasti i Sakkara, nekropolen, der tilsyneladende aldrig løber tør for spektakulære fund.

Det største gravkammer tilhørte en Khnumdjedef, embedsmand under Unas, den sidste konge i 5. dynasti. Zahi Hawass, leder af udgravningen, fortæller, at gravkammeret var dekoreret med scener fra dagliglivet. Det næststørste gravkammer tilhørte Meri, som blandt andet var ansat ved det kongelige palads.

Arkæologerne fandt desuden et gravkammer, hvori man fandt ni fine statuer. Statuerne forestillede gravejeren, hans hustru, flere tjenerstatuer samt andre enkeltpersoner. Hawass påpegede, at der desværre ikke er nogen indskrifter, som kan identificere ejerne af statuerne. Dog kunne Hawass infor-

mere om, at de ægyptiske arkæologer flere måneder efter det oprindelige fund af gravgruppen, fandt en skindør nær det sted, hvor man havde fundet statuerne. Ejeren af skindøren hed Messi, og det er måske ham, som var ejer af de ni statuer.

Man fandt desuden en smuk statue af en stående mand, flankeret af sin hustru, der holder om hans højre ben, samt en datter på den anden side, som holder en gås i hånden.

På bunden af en 15 m dyb skakt fandt man en rektangulær sarkofag af kalksten med inskriptioner, der afslørede sarkofagens ejer som Hekashepes. Inde i sarkofagen lå en mumie af en mand, og Hawass hævder, at mumien er den ældste og mest komplette mumie, der hidtil er fundet.

Andre fund i denne skakt samt en anden skakt, der var 10 m dyb, udgjorde stenkar, flere stenstatuer, træstatuer, et offerbord, en sarkofag mere indeholdende en mumie, amuletter, værktøj og statuer af Ptah-Sokar.

Mostafa Waziry, der er generalsekretær i Supreme Council of Antiquities (SCA) udtalte i anledning af fundet, at selvom der er udgravet mange statuer på Sakkaras nekropol i de sidste mere end 100 år, udgør dette fund den største gruppe af statuer, der er fundet i nyere tid.

◆ Lagt på nettet 26. januar 2023 <https://english.ahram.org.eg/News/484966.aspx>.

Fayum

MUMIEPORTRÆTTER

I december 2022 udsendte Turisme- og Antikvitetministeriet en pressemeddelelse om et større fund i Garza, en lokalitet i Fayum. Pressemeddelelsen lod forstå, at arkæologer havde opdaget og udgravet en stenbygning med begravelleskamre, og at undersøgelser af gravkam-

rene havde ført til opdagelsen af mange genstande samt de typiske, romerske mumieportrætter.

Udgravningerne begyndte allerede tilbage i 2016, og selvom Fayum er kendt for mange fund fra alle perioder, er stedet særlig berømt for de romerske mumieportrætter, der er vigtige vidnesbyrd om begravelsespraksis i en periode med stor, kulturel blanding. Portrætterne var også i brug på andre lokaliteter i Ægypten i romersk tid, men det er Fayum, der har lagt navn til hele genren, da det er her, langt de fleste og mest velbevarede portrætter er fundet.

Portrætterne, der er malet på linned eller træ, er nogle gange næsten foruroligende realistiske og ikke mindst essentielle i lokal begravesskik. Påvirkningerne kom forskellige steder fra, men især fra romersk kunst.

Fundet bestod ikke kun af portrætter. Ministeriet meddeler, at der også blev fundet talrige genstande, som relaterer sig til begravelse og de skikke, der hørte til en sådan. Ud fra genstandene kan vi blandt andet se, at man blev begravet i henhold til ens samfundsmæssige status. Således blev nogle afdøde gravsat med genstande af høj kvalitet, mens andre fik et mere enkelt udstyr med sig.

Genstandene fortæller også om de religiøse og kulturelle blandingsformer, der kendetegnede perioden. Der er fx fundet en terrakottastatuette, som repræsenterer gudinden Isis-Afrodite.

Mumierne giver os indblik i, hvordan de blev lavet, især når vi taler om de mest velstående i den romersk-ægyptiske samfundspyramide.

Balsameringsmetoderne ændrede sig over århundrederne i det gamle Ægypten, og især i den græsk-romerske periode træder ændringerne tydeligt frem. Hjemme i Rom fortrak romerne kremering, men de romere, der boede i Ægypten, lod sig gerne balsamere efter ægyptisk skik.

Arkæologerne fandt også papyri med græske og demotiske indskrifter, og når disse er oversat vil de forhåbentlig give os endnu mere information om Fayum i den romerske periode.

Vædderkranier ved Ramses II's tempel. Foto Egyptian Ministry of Tourism and Antiquities.

◆ Lagt på nettet 16. december 2022
<https://www.futura-sciences.com/sciences/actualites/archeologie-decouverte-fayoum-nombreux-objets-funeraires-portraits-102127/#xtor%3DRSS-8/>.

Abydos

VILDT VÆDDERFUND VED RAMSES II'S TEMPEL

Amerikanske arkæologer fra New York University er ved Ramses II's tempel i Abydos stødt på et veritabelt menageri af mummificerede dyr. Mest vildt er opdagelsen af over 2.000 mummificerede vædderhoveder, som stammer fra ptolemæisk tid. Mostafa Waziri fra SCA fortæller, at fundet desuden består af mummificerede får, hunde, vildgeder, køer, gazeller og faraorotter (manguster/ichneumon). De mumificerede rester, hvoraf nogle stadig var hyllet i deres linnedindpakning, blev fundet i et af de nyopdagede magasiner i den nordlige del af tempelområdet.

Sameh Iskander, leder af udgravningsholdet, fortæller, at vædderhovederne sandsynligvis er votivofre, som, placeret inden for tempelområdet, peger på en hidtil uset kultpraksis i Abydos i den ptolemæiske periode. Fundet indikerer, siger Iskander, at man selv 1000 år efter Ramses II's tid stadig dyrkede mindet om ham i Abydos.

Arkæologerne fandt også en paladslignende struktur med et usædvanligt, arkitektonisk layout. Væggene var blandt andet omkring 5 m brede, og man daterede strukturen til slutningen af 6. dynasti. Det er forskernes håb, at fundet kan give flere oplysninger om Abydos i Gamle Rige, og at det vil give

en bedre fornemmelse og forståelse af det kultiske landskab på stedet før opførelsen af Ramses II's tempel i Ny Rige.

Mohamed Abdel-Badei, chef for den centrale antiktivitetsadministration i Øvre Ægypten, fortalte at man tillige havde ryddet et område af templets nordlige del, hvilket gav et klarere billede dels af templets domæne og domænets grænser, dels af det daglige liv i templet, dets administration og dets kultiske aktiviteter.

Der forestår nu et større forskningsarbejde med at få overblik over, hvordan templet egentlig så ud i forhold til den gængse opfattelse i ægyptologien og arkæologien, som bygger på 150 år gammel forskning og udgravninger.

◆ Lagt på nettet 25. marts 2023
<https://english.ahram.org.eg/News/492386.aspx>.

Luxor

VESTBREDDEN, DEIR EL-BAHRI

ÅBNING AF RUM PÅ ØVERSTE TERRASSE
Det polsk-ægyptiske samarbejde ved Hatshepsuts tempel i Deir El-Bahari har eksisteret siden 1961.

I mere end 60 år har arkæologer, konservatorer, arkitekter og andre fagfolk arbejdet med at dokumentere og genopbygge ruinerne af templet. Tempets øverste terrasse åbnede man for besøgende for nogle år siden, men nogle af rummene på terrassen har indtil videre ikke været åbne.

Nu er det nordlige og det sydlige rum – viet til Amon-Re – på øverste terrasse så endelig åbent for besøgende efter at restaureringen af rummene er færdiggjort. Rummene flankerer Amon-Res allerhelligste. Det allerhelligste åbnede for besøgende i 2017.

Rummene blev indviet af Mostafa Waziri fra SCA og Anna Wodzińska, direktør for det polske center for Middelhavsarkæologi i Cairo. Zahi Hawass, Fathi Yassin, chef for antikviteter i Øvre Egypten samt Patrick Zuwidksy, leder af det polsk-ægyptiske samarbejde, deltog også i åbningsceremonien.

Vægdekorationerne i det sydlige rum antyder, at det blev brugt til at opbevare den parfume og de linnedkåber, der blev benyttet under ritualer i templet. Væggene i det nordlige rum, hvis funktion er ukendt, viser billeder af Hatshepsut og Tutmosis III, der ofrer og udfører ritualer til ære for Amon-Re.

Hatshepsuts mest fremtrædende hofmand, Senenmut, er afbildet bag dørene i de to nyåbnede rum sammen med en indskrift, som forklarer, at Hatshepsut tillod hans navn at blive udhugget i alle templets rum. Det er dog kun i disse to rum, at han afbildes stående i stedet for knælende, hvilket forskerne mener kan antyde en helt særlig funktion af rummene.

Det er det samme hold, som står bag restaureringen af Merus grav, som ligger i den nordlige del af Asasif-nekropolen, også i Deir el-Bahri. Graven er den første grav af sin slags, der er åbnet for offentligheden på Vestbredden i Luxor.

Meru var en højtstående embedsmand under Mellemste Riges grundlægger, Mentuhotep II, og graven har været kendt siden midten af det 19. århundrede. I 1996 rensede italienske konservatorer nogle af vægmalerierne i graven, og fra 2015 til 2023 har arkæologer fra det polske Assasif-projekt i samarbejde med SCA og konservatorer fra Academy of Fine Arts i Warszawa restaureret og dokumenteret graven.

Graven vender mod processionsvejen til Mentuhoteps tempel og består af en facade og en korridor, som leder til et kapel med en niche. Før man når til kapellet, fører en skakt i gulvet til endnu en korridor, der leder til et gravkammer med en sarkofag.

◆ Lagt på nettet 9. februar 2023 <https://english.ahram.org.eg/News/487825.aspx>.

Marmorstau af Buddha fundet i Berenike. Foto Egyptian Ministry of Tourism and Antiquities.

Rødehavskysten

BERENIKE

En Buddha i Berenike?

De amerikanske og polske arkæologer, som udgraver Isis-templet fra den tidlige romertid i Berenike har fundet en marmorstatue af Buddha. Statuen blev fundet i templets gård.

Mostafa Waziry fra SCA siger, at fundet er et smukt bevis på handel mellem Indien og Ægypten i romertiden. Ægypten var på den tid centrum for en handelsrute, som forbandt det romerske imperium med mange områder i den antikke verden, herunder Indien. Flere havne på den ægyptiske rødehavskyst var engagerede i handel, men den vigtigste var havnen i Berenike.

Hertil ankom skibe fra Indien lastet med mange typer af varer, fx peber, halvædelsten, tekstiler og elfenben. Herefter blev godset transporteret på kameler på tværs af ørkenen til Nildalen. Herfra transportererede andre skibe varerne videre til Alexandria og resten af imperiet.

Mariusz Gwiazda, som er chef for de polske arkæologer, fortæller, at statuen er 71 cm høj og viser Buddha stående med noget af sin klædedragt samlet i venstre hånd. En glorie med solstråler

omgiver Buddhas hoved, og en lotusblomst er placeret ved siden af ham. Statuen er smukt udført, og man betragter det som et af de fineste fund inden for den genre, der hidtil er udgravet i Ægypten. Statuen er udført i sten, der formentlig er brudt lige syd for det moderne Istanbul, og kan være udhugget lokalt i Berenike og derpå viet til templet af en eller flere rige handlende fra Indien.

Steven Sidebotham, chef for de amerikanske arkæologer, siger yderligere, at udover statuen fandt man en indskrift på sanskrit, som stammede fra den romerske kejser Filip ("Araberer") I's tid (244-249 e.Kr.).

◆ Lagt på nettet 26. april 2023 <https://english.ahram.org.eg/News/498493.aspx>.

MUSEUMSNYT

Amarnaudstillingen fortsætter

Udstillingen om Amarna – Solgudens by – fortsætter til den 20. august 2023. Udstillingen er kurateret af Tine Bagh, formand for DÆS og inspektør i den ægyptiske samling på Glyptoteket. Amarna – Solgudens by, stiller skarpt på selve byen grundlagt af Akhenaten og Nefertiti som scenen for det levede liv, religiøst og verdsligt. I udstillingen føres den besøgende gennem Amarna fra dens grundlæggelse til byen forlades, og Tutankhamon vender tilbage til Theben. Indbyggerne og livet præsenteres med fund fra huse, paladser, templer og værksteder, og byen vises gengivet som ægypterne afbillede den på gravvægge og med Janne Klerks fotos fra Amarna samt Paul Dochertys 3D visualiseringer af den Centrale Bydel. Lyset er sat som solens stråler af Mads Vegas, og vægfarver og design er tilrettelagt af Rasmus Koch Studio. Harald Voetmann har nyfortolket den Store Atenhymne, og en nyere version af en solhymne kan høres ligesom duften af røgelse kan opleves i udstillingen.

Amarnaudstillingen på Glyptoteket. Foto David Stjernholm.

I forbindelse med udstillingen er der udgivet et rigt illustreret katalog med bidrag fra internationale eksperter i Amarnaperioden. Lise Manniche skrev om det mere u håndgribelige: skønhed, klædedragter, duft og musik i Amarna.

Bemærk at adgang til Glyptoteket – også særudstillinger – er gratis den sidste onsdag hver måned.

◆ www.glyptoteket.dk/udstilling/amarna/

NETNYT

Dronningernes Dal er på nettet

Theban Mapping Project, som står bag den relancerede hjemmeside om Kongernes Dal, har netop lanceret en tilsvarende, bare om Dronningernes Dal og de vestlige wadier.

Dronningernes Dal fungerede som begravelsessted for både kongelige børn, dronninger og velansete ikke-kongelige embedsmænd i fortrinsvis 19. og 20. dynasti. Dalen har nogle af det gamle Ægyptens smukkeste bevarede grave, herunder dronning Nefertaris grav (QV 66) og Ramses III's sønners grave (Khaemwaset QV 44, Setherkhepeshef, QV 43, Amenher-

khepeshef, QV 55 og Pareherunemef, QV 42).

De vestlige wadier fungerede som en art forgænger for Dronningernes Dal, da mange dronninger og kongelige familiemedlemmer fra det 18. dynasti blev begravet her i klippegrave og store underjordiske skaktgrave. Disse omfatter blandt andet en grav forberedt til dronning Hatshepsut (Wadi A-1), gravene for Tutmosis III's 3 udenlandske hustruer, Menhet, Merti og Menwi (Wadi D-1) og gravene tilhørende hoffolk under Amenhotep III (WB1).

Ligesom det er tilfældet med hjemmesiden om Kongernes Dal, er den tilsvarende om Dronningernes Dal også en digital guide med gravplaner, omfattende historie, bibliografi og referencer. Der er også et begrænset antal fotos på hjemmesiden og flere kommer efterhånden til.

◆ <https://thebanmappingproject.com/valley-queens-and-western-wadis>

TURISTNYT

Nyt fra Aswan

Det er nu muligt i forbindelse med besøg i Philæ-templet at komme op på dets tag. Ud over den formidable udsigt er der nogle utroligt spændende rum viet til Osiris' genopstandelse, scener

som også forekommer på taget i Dendera, men overvejende langt bedre bevaret i templet ved 1. katarakt. Det kræver ud over billet til templet på LE 200 (ægyptiske pund) en tillægsbillet på LE 100 (november 2022).

Et mindre spektakulært tempel kan besøges i Aswan by. Det drejer sig om et lille Isistempele (19 m x 15 m) med en højde på 7 m fra Ptolemæus III og Ptolemæus IV's tid. Det har været anvendt til kirke og blev opdaget i 1871, og selv om det i dag er mærket af tidens tand, er det et besøg værd. Der er ikke megen bemaling tilbage; men i loftet kan man få en idé om, hvor smukt det har været oprindeligt. Bagvæggen viser kongen, som ofrer til både Osiris og Isis samt kataraktens guder, Khnum, Satet og Anuket, og de øvrige rum er ligeledes hovedsageligt fyldt med offer-scener.

Sejladsen over Nilen fra Øst til vest kan både i Luxor og Aswan foregå med lokal færge til en meget billig pris. I Aswan viste det sig, at man ikke bare kan gå om bord og sætte sig, hvor der er ledige pladser – nej – der er kønsopdeling, og den er jo svær at sluge for en dansker, som altid har været vant til ligestilling. Det samme kan man komme ud for i lufthavnen, dog ikke i forbindelse med det tidlige morgenfly, hvor opdelingen ikke var taget i brug. (MG)

UDNÆVNELSE

Tillykke til Kim Ryholt, professor i ægyptologi på Københavns Universitet, der per 1. januar 2024 bliver nyt medlem af Carlsbergfondets bestyrelse. Kim er valgt af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs medlemmer på et møde den 11. maj 2023, og valget gælder frem til og med 2028, hvorefter Kim kan genvælges.

◆ <https://www.carlsbergfondet.dk/da/Nyheder/Nyt-fra-fondet/Nyheder/Kim-Ryholt-nyt-medlem>